

การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัล : มุมมองทางจริยธรรมและความเป็นส่วนตัว*
PERSONAL DATA USAGE IN THE DIGITAL AGE:
ETHICAL PERSPECTIVES AND PRIVACY

วีระชัย ยศโสธร¹, ธงไชย สุขแสวง², สงวน หล้าโพนทัน³

Weerachai Yossothorn¹, Thongchai Susawang², Sanguan Laphontan³

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์¹

Buriram Rajabhat University¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์²

Surin Rajabhat University²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด³

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus³

Email : Weerachai.ys@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวคิดและหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัล และวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้จากมุมมองทางจริยธรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเน้นการวิจัยทางเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า หลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ความโปร่งใส ความยินยอมที่มีข้อมูลครบถ้วน และความรับผิดชอบต่อข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลในโลกดิจิทัล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แม้มีความพยายามในการใช้กฎหมายและมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่ยังคงมีช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายและการสร้างความตระหนักรู้ในกลุ่มผู้ใช้งานที่ยังขาดความรู้เท่าทันด้านดิจิทัล ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้คือควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในสิทธิข้อมูลส่วนบุคคลให้มากขึ้น และการพัฒนาเทคโนโลยีที่เน้นการคุ้มครองข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ข้อมูลส่วนบุคคล; ความเป็นส่วนตัว; จริยธรรมดิจิทัล

ABSTRACT

This research aims to study the concepts and ethical principles related to the collection, compilation, and use of personal data in the digital age, and to analyze the impact of personal data usage on the privacy rights of users from an ethical perspective. It is a qualitative study that emphasizes documentary research by examining books, textbooks, articles, documents, and related research papers. The data were analyzed, and the research findings were presented in a descriptive and analytical format according to the research objectives.

The research findings indicate that the ethical principles related to personal data include transparency, informed consent with complete information, and responsibility for the data received, all of which impact individuals' privacy rights in the digital world. The findings suggest that, although there have been efforts to use laws and various measures to protect personal data, there are still gaps in law enforcement and raising awareness among users who lack digital literacy. The recommendation from this research is to promote greater understanding of personal data rights and to develop technologies that focus on effective data protection.

Keywords : Personal Data; Privacy; Digital Ethic

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในทุกมิติของชีวิตมนุษย์ ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ได้กลายเป็นทรัพยากรสำคัญที่ถูกนำไปใช้ในทางเศรษฐกิจ สังคม และการตลาดอย่างกว้างขวาง การใช้ข้อมูลดังกล่าวแม้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการของภาครัฐและภาคเอกชน แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดคำถามทางจริยธรรมเกี่ยวกับขอบเขต ความเป็นส่วนตัวของบุคคล และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในสังคมดิจิทัล Westin (1967) นักวิชาการด้านนโยบายข้อมูลส่วนบุคคล ได้ชี้ว่า “ความเป็นส่วนตัว” (privacy) คือสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ในการควบคุมข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเมื่อเทคโนโลยีพัฒนาไป ความสามารถในการควบคุมข้อมูลก็ลดลงอย่างน่าเป็นห่วง สอดคล้องกับ Solove (2008) ที่กล่าวถึงการคุกคามสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวในยุคดิจิทัลว่าเกิดจากการที่ผู้ใช้งานไม่สามารถติดตามหรือควบคุมการไหลเวียนของข้อมูลของตนได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในแพลตฟอร์มออนไลน์ที่มีระบบอัลกอริทึมซับซ้อน

การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลกลายเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของข้อมูลที่เกิดจากการใช้งานอินเทอร์เน็ตหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ ข้อมูลการเงิน หรือแม้กระทั่งข้อมูลพฤติกรรมการใช้บริการออนไลน์ (Smith, 2024) การเก็บและใช้ข้อมูลเหล่านี้อาจนำไปสู่ประโยชน์ในการพัฒนาเทคโนโลยีและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการต่างๆ แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดความกังวลเกี่ยวกับการละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิทธิของบุคคล (Johnson & Wang, 2025)

ในประเทศไทย ปรินญา หอมเอนก (2561) ได้เสนอว่า “ความไม่รู้เท่าทันดิจิทัล” ของผู้ใช้จำนวนมาก ทำให้เกิดการยินยอมโดยไม่รู้ตัว (Uninformed Consent) ในการให้ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งกลายเป็นช่องว่างให้ผู้ให้บริการและองค์กรต่าง ๆ ใช้ข้อมูลเกินกว่าขอบเขตที่สมควร ขณะที่ ชัยวัฒน์ คุประตกุล (2563) ได้เสนอว่า การกำหนดนโยบายการคุ้มครองข้อมูลจำเป็นต้องตั้งอยู่บนหลักจริยธรรมที่ตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่เพียงหลักกฎหมายเท่านั้น

ในระดับสากล Floridi (2013) นักปรัชญาด้านจริยธรรมดิจิทัล ได้นำเสนอแนวคิด “Information Ethics” ซึ่งเน้นว่าในยุคข้อมูลข่าวสาร การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลควรมียึดหลักคุณธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ โดยเฉพาะในบริบทที่ข้อมูลสามารถถูกใช้เพื่อควบคุมหรือจัดการพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อพิจารณาจากประเด็นที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัลมิใช่เพียงประเด็นทางเทคโนโลยีหรือกฎหมายเท่านั้น หากแต่เป็นปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

ประเด็นทางจริยธรรมเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลจึงกลายเป็นเรื่องสำคัญในโลกยุคดิจิทัลที่การควบคุมและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลยังคงเป็นความท้าทายที่ต้องการการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Brown, 2024). หนึ่งในประเด็นที่ได้รับการถกเถียงมากที่สุดคือการใช้ข้อมูลโดยไม่ขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคล (Green, 2023) นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเช่น GDPR ของสหภาพยุโรป ได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญในการควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในระดับสากล (Davis, 2024)

ด้วยเหตุนี้ การศึกษามุมมองทางจริยธรรมและความเป็นส่วนตัวในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัลจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการพัฒนาแนวทางในการคุ้มครองข้อมูลและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบดิจิทัล (Martin & Lee, 2025) การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงมิติของความเป็นส่วนตัวและจริยธรรมเพื่อพัฒนานโยบายหรือแนวทางการใช้ข้อมูลที่มีความรับผิดชอบและเคารพต่อสิทธิของปัจเจกบุคคลในสังคมดิจิทัล

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดและหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเก็บ รวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัล
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้จากมุมมองทางจริยธรรม

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

- 2.1 ได้แนวคิดและหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเก็บ รวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัล
- 2.2 ได้ทราบผลการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้จากมุมมองทางจริยธรรม

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการ แนวคิด และข้อถกเถียงทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัล รวมถึงผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลจากมุมมองของนักวิชาการและแนวคิดร่วมสมัย

1) แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) เอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources): งานเขียนหรือผลงานวิชาการต้นฉบับ เช่น หนังสือ บทความวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทสัมภาษณ์ของนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (2) เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources): งานวิจัยหรือบทวิเคราะห์ที่รวบรวมความรู้ ความคิดเห็น หรือสรุปแนวคิดจากแหล่งอื่น เช่น บทวิเคราะห์นโยบาย กฎหมาย บทความข่าวสาร หรือเว็บไซต์ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPC)

2) ขั้นตอนการวิจัย

2.1) กำหนดขอบเขตการวิจัย โดยมุ่งเน้นเฉพาะการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในสื่อดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน โซเชียลมีเดีย รวมถึงเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เช่น AI และ Big Data

2.2) รวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น ผลงานของ Floridi, Westin, Solove รวมถึงนักวิชาการไทยอย่างปริญญ์ หอมเอนก และชัยวัฒน์ คุประตกุล

2.3) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นการแนวคิดทางจริยธรรม ความเป็นส่วนตัว และกรอบการใช้ข้อมูลในยุคดิจิทัล

2.4) สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำข้อเสนอหรือข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติทางจริยธรรมที่เหมาะสมสำหรับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในโลกดิจิทัล

3) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นการจำแนกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล มุมมองด้านความเป็นส่วนตัว ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืนทางจริยธรรมในยุคดิจิทัล

5. ผลการวิจัย

5.1 จากการศึกษาแนวคิดและหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเก็บ รวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัล พบว่า แนวคิดจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลมีรากฐานมาจากหลักคุณธรรมพื้นฐาน เช่น ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Respect for Persons) ความยินยอมอย่างมีข้อมูล (Informed Consent) และความยุติธรรม (Justice) โดยในบริบทดิจิทัล การกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บ ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ควรตั้งอยู่บนหลักการโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการรักษาสิทธิของเจ้าของข้อมูล Westin (1967) ระบุว่า ความเป็นส่วนตัวเป็นเสรีภาพในการควบคุมข้อมูลของตนเอง ซึ่งถือเป็นหลักการพื้นฐานที่ยังคงใช้ได้ในยุคปัจจุบัน ขณะที่ Floridi (2013) ได้ขยายความแนวคิดทางจริยธรรมไปสู่ “Information Ethics” โดยเน้นว่าทุกการใช้ข้อมูลในสังคมสารสนเทศต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อบุคคลในระดับโครงสร้างข้อมูล ในประเทศไทย ปริญญ์ หอมเอนก ได้เสนอว่า จริยธรรมควรเป็นแนวทางหลักในการจัดการข้อมูลในสื่อดิจิทัล โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ใช้งานอาจไม่ได้ตระหนักถึงสิทธิของตน ขณะที่ชัยวัฒน์ คุประตกุล เสริมว่าความรู้เท่าทันและ

ความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลเป็นเรื่องที่ควรได้รับการส่งเสริมควบคู่กับการกำกับดูแลจากภาครัฐ

5.2 จากการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้จากมุมมองทางจริยธรรม พบว่า การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัลมีแนวโน้มที่จะละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในกรณีที่ข้อมูลถูกรวบรวมโดยไม่มีการยินยอมอย่างชัดเจน หรือถูกรวบรวมเกินความจำเป็น ตัวอย่างเช่น การเก็บข้อมูลพฤติกรรมผู้ใช้ผ่านคุกกี้หรือแอปพลิเคชันที่ไม่โปร่งใส ซึ่ง Solove (2008) เรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “The Digital Person” คือภาวะที่ตัวตนของบุคคลถูกจำลองและควบคุมผ่านข้อมูลโดยไม่รู้ตัว อีกทั้งยังพบว่า เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลถูกนำไปวิเคราะห์หรือประมวลผลโดยระบบอัตโนมัติ เช่น AI หรืออัลกอริธึม การตัดสินใจต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตบุคคล เช่น การเข้าถึงสินเชื่อหรือการสมัครงาน อาจเกิดความลำเอียง (bias) ซึ่งละเมิดหลักความเป็นธรรม (Fairness) และเสี่ยงต่อการเลือกปฏิบัติ ในบริบทของไทย ยังขาดความรู้เท่าทันของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิของตนเองตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แม้กฎหมายจะมีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิ แต่ในทางปฏิบัติกลับยังพบปัญหาการใช้ข้อมูลเกินขอบเขตและการขาดกลไกตรวจสอบเชิงจริยธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัล มุมมองทางจริยธรรมและความเป็นส่วนตัว ผลการวิจัยหลักจะเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับจริยธรรม การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และมุมมองทางกฎหมาย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นข้อสรุปหลักๆ ได้ดังนี้

การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัว พบว่า ในยุคดิจิทัลมีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลอย่างกว้างขวาง การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือการใช้ข้อมูลในลักษณะที่ขาดความโปร่งใสเป็นปัญหาหลักที่ผู้ใช้ข้อมูลต้องเผชิญ โดยเฉพาะในแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ไม่ค่อยมีการควบคุมหรือข้อบังคับที่ชัดเจน

การขาดความโปร่งใสในการเก็บข้อมูล พบว่า องค์กรและบริษัทต่าง ๆ ที่เก็บข้อมูลส่วนบุคคลมักขาดความโปร่งใสในการแจ้งให้ผู้ใช้ทราบถึงวิธีการเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูล การที่ข้อมูลส่วนบุคคลสามารถถูกใช้ในหลายกรณีโดยไม่ได้รับการยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เป็นการฝ่าฝืนหลักการพื้นฐานทางจริยธรรม

กฎหมายและมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น GDPR (General Data Protection Regulation) ในยุโรป และ PDPA (Personal Data Protection Act) ในประเทศไทย มีบทบาทสำคัญในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้งาน ถึงแม้ว่ากฎหมายเหล่านี้จะมีข้อกำหนดที่เข้มงวดในการป้องกันการละเมิดข้อมูล แต่ยังคงมีความท้าทายในการบังคับใช้และสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ผู้ใช้งานและองค์กร

ผลกระทบทางจริยธรรมและสังคม พบว่า เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลถูกละเมิดหรือถูกนำไปใช้โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ให้ จะส่งผลกระทบทั้งในด้านจริยธรรมและสังคม เช่น การสูญเสียความเชื่อมั่นในองค์กรและระบบออนไลน์ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทำให้ผู้ใช้รู้สึกไม่มีอำนาจในการควบคุมข้อมูลของตนเอง

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า แม้จะมีความพยายามในการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA) แต่ในทางปฏิบัติยังมีความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะด้านจริยธรรมที่ไม่สามารถบังคับได้ด้วยกฎหมายเพียงอย่างเดียวแนวคิดของ Westin (1967) และ Solove (2008) สะท้อนให้เห็นว่าความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัลไม่ได้หมายถึงการซ่อนข้อมูลเท่านั้น แต่เป็นการมีอำนาจควบคุมเหนือข้อมูลของตนเอง ซึ่งตรงกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ผู้ใช้จำนวนมากไม่สามารถควบคุมหรือเข้าใจวิธีการใช้ข้อมูลของตนเองได้อย่างแท้จริง ขณะเดียวกัน Floridi (2013) ได้เสนอกรอบคิดด้าน “จริยธรรมข้อมูล” ที่ก้าวข้ามข้อกฎหมาย โดยชี้ให้เห็นว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการข้อมูลควรตระหนักถึงความรับผิดชอบทางจริยธรรมและผลกระทบที่มีต่อความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่เพียงความถูกต้องตามกฎหมาย ในบริบทของไทย นักวิชาการอย่าง ปริญญา หอมเอนก (2561) และชัยวัฒน์ คุประตกุล (2563) ชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงของผู้ใช้ที่ขาดความรู้เท่าทันดิจิทัล ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างในการปกป้องสิทธิของตนเอง ดังนั้น จริยธรรมจึงไม่ใช่เรื่องของหน่วยงานรัฐหรือองค์กรธุรกิจเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของประชาชนด้วย

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในยุคดิจิทัลเป็นประเด็นที่มีความซับซ้อน โดยเกี่ยวข้องกับทั้งเทคโนโลยี กฎหมาย และจริยธรรมอย่างใกล้ชิด ข้อมูลส่วนบุคคลได้กลายเป็นทรัพยากรสำคัญในระบบเศรษฐกิจและสื่อดิจิทัล ซึ่งนำไปสู่การตั้งคำถามถึงความเหมาะสมของการเก็บ การใช้ และการเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้ หลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ความยินยอมโดยสมัครใจ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความเป็นธรรม ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการ ซึ่งสะท้อนว่ากฎหมายเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้ในโลกดิจิทัล นอกจากนี้ ยังพบว่าประชาชนจำนวนมากยังขาดความรู้เท่าทันดิจิทัล และขาดความเข้าใจในสิทธิของตนเอง ส่งผลให้ตกเป็นเหยื่อของการใช้ข้อมูลอย่างไม่เหมาะสมหรือไม่ได้รับอนุญาต การวิจัยนี้จึงตอกย้ำความสำคัญของการบูรณาการจริยธรรมเข้าไว้ในทุกกระบวนการของการจัดการข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบและเคารพต่อสิทธิมนุษยชน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

8.1.1 ส่งเสริมจริยธรรมในกระบวนการออกแบบเทคโนโลยี นักพัฒนาระบบดิจิทัลควรยึดหลัก “จริยธรรมโดยการออกแบบ” (Ethics by Design) เพื่อให้การจัดการข้อมูลส่วนบุคคลมีความโปร่งใส เป็นธรรม และคำนึงถึงสิทธิของผู้ใช้ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบระบบ

8.1.2 สร้างความรู้เท่าทันดิจิทัลในสังคมภาครัฐควรส่งเสริมการให้ความรู้ด้านสิทธิข้อมูลส่วนบุคคลและการรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) ให้กับประชาชนทุกช่วงวัย เพื่อให้สามารถปกป้องข้อมูลของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.1.3 เสริมสร้างกลไกกำกับดูแลเชิงจริยธรรมควบคู่กับกฎหมายควรมีกลไกที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาชน ภาควิชาการ และภาคเอกชน ร่วมกันตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่จัดการข้อมูล เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความไว้วางใจระหว่างผู้ใช้กับผู้ให้บริการ

8.1.4 กำหนดแนวปฏิบัติทางจริยธรรมร่วมระดับสากลเนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลสามารถไหลเวียนข้ามพรมแดนได้อย่างรวดเร็ว จึงควรมีความร่วมมือระหว่างประเทศในการกำหนดแนวทางทางจริยธรรมเพื่อปกป้องผู้ใช้ในระดับโลกอย่างเป็นระบบ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อสิทธิข้อมูลส่วนบุคคลในเชิงปริมาณเพื่อประเมินระดับความรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มประชาชนทั่วไป

8.2.2 ควรวิเคราะห์กรณีศึกษาการละเมิดข้อมูลในประเทศไทยเพื่อทำความเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง และนำไปสู่การพัฒนามาตรการที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

8.2.3 ควรศึกษาจริยธรรมของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในการตัดสินใจ

9. บรรณานุกรม

ชัยวัฒน์ คุประตกุล. (2563). การพัฒนาและการบังคับใช้กฎหมายข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย.

วารสารกฎหมายและวิทยาการ. 15(2). 45-65.

ชัยวัฒน์ คุประตกุล. (2563). **จริยธรรมในโลกดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิทย์พัฒน์.

ปริญญญา หอมเอนก. (2561). **นโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในโลกดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปริญญญา หอมเอนก. (2561). **สิทธิส่วนบุคคลและความมั่นคงไซเบอร์ในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Brown, T. (2024). Ethical issues in personal data use: A digital age perspective. **Journal of Digital Ethics**. 12(3). 45-58.

Davis, R. (2024). GDPR and its impact on global data protection standards. **International Law Review**. 31(2). 102-115.

European Union. (2016). **General Data Protection Regulation (GDPR)**. European : Official Journal of the European Union.

Floridi, L. (2013). **The ethics of information**. English : Oxford University Press.

Green, P. (2023). Privacy violations and digital ethics: A growing concern. **Ethics and Technology**. 19(4). 210-225.

Johnson, H., & Wang, M. (2025). Digital data and privacy: Ethical implications in the modern world. **Journal of Ethics and Technology**. 8(1). 34-50.

- Martin, S., & Lee, J. (2025). Personal data protection in the digital era: Challenges and solutions. **International Journal of Privacy and Data Protection**. 10(2). 78-91.
- Office of the Personal Data Protection Commission. (2021). **Personal Data Protection Act (PDPA)**. Retrieved 14 April 2025. From <https://www.pdpa.go.th>
- Smith, J. (2024). Personal data in the digital age: Risks and opportunities. **Journal of Digital Privacy**. 17(5). 123-137.
- Solove, D. J. (2008). **Understanding privacy**. USA : Harvard University Press.
- Spiekermann, S., & Krombholz, K. (2018). Ethics of privacy and data protection. **Journal of Information Privacy and Security**. 14(3). 25-50.
- Westin, A. F. (1967). **Privacy and freedom**. New York : Atheneum.